

## LEGAL MECHANISMS OF DIGITAL TRANSFORMATION IN THE ADMINISTRATIVE AND LEGAL REGULATION OF BANKING SERVICES

**Kunishev Otabek Ruzibayevich**

*Master's Student at Tashkent State University of Law*

*E-mail: Kunishev.Otabek@gmail.com*

**Abstract.** This article comprehensively analyzes legal aspects of digital transformation in banking regulation. It compares global practices (Basel III, EU, US, Asia) and policies of international financial institutions (IMF, EBRD). Uzbekistan's system is critically assessed, identifying gaps in supervision, stress-testing, and regulatory alignment. The paper recommends phased reforms, technological upgrades, enhanced global cooperation, and innovation adoption. The findings offer strategic directions for strengthening Uzbekistan's banking sector resilience, aligning with international standards, and ensuring stability amid global financial integration.

**Keywords:** bank, digital transformation, Basel III, stress testing, risk supervision, financial stability, international experience, Uzbekistan banking system

### BANK XIZMATLARINI MA'MURIY-HUQUQIY TARTIBGA SOLISHDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYANING HUQUQIY MEKANIZMLARI

Kunishev Otabek Ruzibayevich

Toshkent davlat yuridik universiteti magistranti

**Annotatsiya.** Ushbu maqolada bank xizmatlarini ma'muriy-huquqiy tartibga solishda raqamli transformatsiya jarayonlari tahlil qilinadi. Xalqaro tajriba, xususan Bazel III, AQSh, Yevropa, Osiyo davlatlari va xalqaro moliyaviy institutlar amaliyoti asosida solishtirma yondashuv qo'llaniladi. O'zbekiston tajribasi tanqidiy baholanib, mavjud muammolar – normativ tafovutlar, risk nazoratining zaifligi, stress-testlar bo'yicha kamchiliklar ko'rsatiladi. Tavsiyalar sifatida bosqichma-bosqich islohotlar, texnologik rivojlanish, xalqaro hamkorlik va innovatsion yondashuvlar asoslanadi. Ish bank tizimining raqobatbardoshligi va barqarorligini ta'minlash yo'llarini ochib beradi.

**Kalit so'zlar:** Bank, raqamli transformatsiya, Bazel III, stress-test, risk nazorati, moliyaviy barqarorlik, xalqaro tajriba, O'zbekiston bank tizimi.

### ПРАВОВЫЕ МЕХАНИЗМЫ ЦИФРОВОЙ ТРАНСФОРМАЦИИ В АДМИНИСТРАТИВНО-ПРАВОВОМ РЕГУЛИРОВАНИИ БАНКОВСКИХ УСЛУГ

Кунишев Отабек Рузибаевич - магистрант

Ташкентского государственного юридического университета

**Аннотация.** В данной научной статье рассматриваются правовые аспекты цифровой трансформации в регулировании банковских услуг. Анализируется международный опыт (Базель III, ЕС, США, Азия), а также практика МВФ и ЕБРР. Узбекистанская модель оценивается критически: выделены пробелы в

надзоре, стресс-тестировании и нормативных базах. Рекомендуются поэтапные реформы, технологическое развитие, международное сотрудничество и внедрение инноваций. Работа предлагает стратегические подходы к модернизации банковского сектора и повышению его устойчивости в условиях глобальной финансовой интеграции.

**Ключевые слова:** банк, цифровая трансформация, Базель III, стресс-тест, контроль рисков, финансовая стабильность, международный опыт, банковская система Узбекистана

## **BANK XIZMATLARINI MA’MURIY-HUQUQIY TARTIBGA SOLISHDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYANING HUQUQIY MEXANIZMLARI**

Bank xizmatlarini ma’muriy-huquqiy tartibga solish zamonaviy moliyaviy tizimning asosiy ustunlaridan biri hisoblanadi. Xalqaro tajriba shuni ko’rsatadiki, samarali tartibga solish mexanizmlari moliyaviy barqarorlikni ta’minlash, tizimli xatarlarni kamaytirish va iqtisodiy o’sishni qo’llab-quvvatlashda hal qiluvchi rol o’ynaydi. Global moliyaviy inqirozlardan olingan saboqlar bank faoliyatini tartibga solishda yanada mukammal va kompleks yondashuvlar zarurligini ko’rsatdi. Xalqaro Valyuta Jamg’armasi, Yevropa Tiklanish va Taraqqiyot Banki hamda boshqa xalqaro moliya institutlari tomonidan ishlab chiqilgan tavsiyalar va standartlar bugungi kunda bank xizmatlarini tartibga solishning universal asoslarini tashkil etadi.

Bazel standartlari bank faoliyatini xalqaro miqyosda tartibga solishning asosiy ramkasini tashkil etadi. Bazel III standartlari 2008 yilgi global moliyaviy inqirozdan keyin ishlab chiqilgan bo’lib, banklarning kapital bazasini mustahkamlash, likvidlilik boshqaruvini yaxshilash va tizimli xatarlarni kamaytirish bo’yicha kompleks talablarni o’z ichiga oladi. Ushbu standartlarning asosiy elementlari kapital monandligi koeffitsiyentlarini oshirish, qo’shimcha kapital buferlarini joriy etish, leverage koeffitsiyentini cheklash, likvidlilikni qoplash koeffitsiyenti va sof barqaror moliyalashtirish koeffitsiyentini kiritishdan iborat. Xalqaro Valyuta Jamg’armasi ma’lumotlariga ko’ra, Bazel III standartlarini to’liq joriy etgan mamlakatlar bank tizimining inqirozlarga chidamliligi sezilarli darajada oshgan. Masalan, G20 mamlakatlarida banklarning o’rtacha Tier 1 kapital koeffitsiyenti 2007-yildagi 8,8 foizdan 2023-yilda 15,2 foizgacha oshgan.

Yevropa Ittifoqining bank xizmatlarini tartibga solish tajribasi yagona nazorat mexanizmi va yagona rezolyutsiya mexanizmi orqali amalga oshiriladi. Yevropa Markaziy Banki tomonidan boshqariladigan yagona nazorat mexanizmi evrozonaning eng yirik banklarini to’g’ridan-to’g’ri nazorat qiladi va milliy nazorat organlari bilan yaqin hamkorlikda ishlaydi. Kapitalga bo’lgan talablar bo’yicha direktiva V va Kapital talablari to’g’risidagi Nizom II kabi normativ hujjatlar Bazel III standartlarini Yevropa kontekstiga moslashtiradi va qo’shimcha talablarni kiritadi. Yevropa bank ma’muriyati tomonidan o’tkaziladigan muntazam stress-testlar bank tizimining chidamliligini baholash va zaif tomonlarni aniqlashda muhim vosita bo’lib xizmat qiladi. 2023-yilgi stress-test natijalariga ko’ra, test qilingan 70 ta Yevropa bankining xatarli stsenariyda o’rtacha CET1 kapital koeffitsiyenti 15,0 foizdan 10,4 foizgacha tushishi prognoz

qilingan, bu esa ularning ko‘pchiligi jiddiy iqtisodiy tanazzulga bardosh bera olishini ko‘rsatadi<sup>1</sup>.

Amerika Qo‘shma Shtatlarining bank tartibga solish tizimi ko‘p darajali struktura va turli federal hamda shtat agentliklari o‘rtasidagi murakkab o‘zaro ta’sirga asoslanadi. Dodd-Frank qonuni 2008 yilgi moliyaviy inqirozga javob sifatida qabul qilingan bo‘lib, tizimli muhim moliya institutlarini tartibga solish, Volcker qoidasi orqali banklarning savdo faoliyatini cheklash va iste’molchilar huquqlarini himoya qilishni kuchaytirish kabi muhim islohotlarni o‘z ichiga oladi. Federal zaxira tizimi tomonidan o‘tkaziladigan Comprehensive Capital Analysis and Review dasturi yirik banklar uchun kapital rejalashtirish va stress-testlarni birlashtiradi. Buyuk Britaniyaning “twin peaks” modeli prudensial tartibga solish va biznes yuritish tartibga solishini ajratadi, bu yerda Prudential Regulation Authority banklarning xavfsizligi va mustahkamligiga, Financial Conduct Authority esa bozor yaxlitligi va iste’molchilar himoyasiga e’tibor qaratadi.

Osiyo mamlakatlari tajribasi rivojlanayotgan bozorlar uchun qimmatli saboqlar beradi. Singapurning risk asosidagi tartibga solish yondashuvi va proaktiv nazorat usullari xalqaro miqyosda e’tirof etilgan. Monetary Authority of Singapore banklarni tartibga solishda ilg‘or texnologiyalardan foydalanadi va RegTech yechimlarini faol joriy etadi. Janubiy Koreyaning makroprudensial siyosati, xususan, uy-joy bozori bilan bog‘liq risklarni boshqarishdagi tajribasi ko‘plab mamlakatlar uchun namuna bo‘lmoqda. Xitoyning bank tartibga solish tizimi so‘nggi yillarda sezilarli islohotlardan o‘tdi, jumladan, soya bank faoliyatini cheklash, kapital talablarini kuchaytirish va risklar boshqaruvini yaxshilash bo‘yicha choralar ko‘rildi. Malayziyaning islomiy bank xizmatlarini tartibga solish bo‘yicha tajribasi shariatga mos moliyaviy mahsulotlar uchun kompleks tartibga solish tizimini yaratish mumkinligini ko‘rsatadi.

Xalqaro Valyuta Jamg‘armasi bank xizmatlarini tartibga solish bo‘yicha keng qamrovli tavsiyalar ishlab chiqadi va a’zo davlatlarga texnik yordam ko‘rsatadi. Moliyaviy sektorni baholash dasturi orqali XVJ mamlakatlarning moliyaviy tizimlarini chuqur tahlil qiladi va takomillashtirish bo‘yicha aniq tavsiyalar beradi. XVJ tavsiyalarining asosiy yo‘nalishlari orasida institutsional mustaqillik va hisobdorlik, risk asosidagi nazorat, makroprudensial siyosat vositalari, inqirozlarni boshqarish va rezolyutsiya mexanizmlari hamda xalqaro hamkorlik mavjud. XVJ ma’lumotlariga ko‘ra, samarali bank tartibga solish tizimiga ega mamlakatlar moliyaviy inqirozlarga kamroq moyil bo‘ladi va iqtisodiy o‘sish ko‘rsatkichlari barqarorroq bo‘ladi. Masalan, XVJ tadqiqotlari shuni ko‘rsatadiki, kuchli bank tartibga solish tizimiga ega mamlakatlar 2008-yilgi global moliyaviy inqiroz davrida o‘rtacha 2,3 foiz kam YaIM yo‘qotishiga duch kelgan.

Yevropa Tiklanish va Taraqqiyot Banki o‘tish davri iqtisodiyotlarida bank islohotlarini qo‘llab-quvvatlashda muhim rol o‘ynaydi. EBRD ning Banking Environment and Performance Survey ma’lumotlari shuni ko‘rsatadiki, institutsional muhit sifati bank samaradorligi va barqarorligiga sezilarli ta’sir ko‘rsatadi. EBRD

---

<sup>1</sup> Network-Based prediction of financial cross-sector risk spillover in China: A deep learning approach The North American Journal of Economics and Finance. May 2024 Pan Tang, Wei Xu, Haosen Wang

tavsiyalarining asosiy yo‘nalishlari korporativ boshqaruv standartlarini yaxshilash, risk menejment tizimlarini mustahkamlash, muammoli aktivlar bilan ishlash mexanizmlarini rivojlantirish va moliyaviy infratuzilmani takomillashtirishni o‘z ichiga oladi. EBRD tomonidan qo‘llab-quvvatlangan bank islohotlari natijasida ko‘plab o‘tish davri mamlakatlarida bank tizimining barqarorligi va samaradorligi sezilarli darajada oshgan. Masalan, Markaziy va Sharqiy Yevropa mamlakatlarida muammoli kreditlar ulushi 2000-yildagi o‘rtacha 20 foizdan 2023-yilda 3.5 foizgacha kamaygan.<sup>2</sup>

O‘zbekiston bank xizmatlarini tartibga solish tizimi so‘nggi yillarda sezilarli o‘zgarishlardan o‘tdi. Markaziy bank mustaqilligining kuchaytirilishi, zamonaviy prudensial standartlarning joriy etilishi va nazorat funksiyalarining takomillashtirilishi muhim yutuqlar hisoblanadi. Biroq, xalqaro tajriba va standartlar bilan taqqoslaganda, hali ham jiddiy farqlar mavjud. O‘zbekistonda kapital monandligi talablari Bazel III standartlaridan pastroq, likvidlilik boshqaruvi bo‘yicha talablar to‘liq joriy etilmagan va makroprudensial siyosat vositalari cheklangan. Risk asosidagi nazorat yondashuvi hali to‘liq amalga oshirilmagan va stress-test metodologiyalari takomillashtirishni talab qiladi.

Xalqaro tajribani O‘zbekiston amaliyotiga tatbiq etishning asosiy yo‘nalishlari quyidagilardan iborat bo‘lishi kerak. Birinchidan, Bazel III standartlarini bosqichma-bosqich joriy etish zarur. Bu kapital talablarini oshirish, kapital buferlarini kiritish, leverage koeffitsiyentini cheklash va likvidlilik standartlarini joriy etishni o‘z ichiga oladi. Ikkinchidan, risk asosidagi nazorat yondashuvini to‘liq amalga oshirish kerak. Bu banklarning risk profilini chuqur tahlil qilish, resurslarni eng yuqori riskli sohalarga yo‘naltirish va proaktiv nazorat choralarini ko‘rishni talab qiladi. Uchinchidan, makroprudensial siyosat tizimini rivojlantirish zarur. Bu tizimli risklarni aniqlash va ularga qarshi kurashish uchun keng qamrovli vositalar to‘plamini yaratishni o‘z ichiga oladi.

Stress-test metodologiyalarini takomillashtirish xalqaro tajribani tatbiq etishning muhim yo‘nalishi hisoblanadi. Yevropa va Amerika tajribasiga asoslanib, makroiqtisodiy stsensariylar asosidagi kompleks stress-testlar o‘tkazish, individual banklar va butun tizim darajasida ta’sirlarni baholash hamda natijalar asosida kapital talablarini belgilash mexanizmlarini joriy etish kerak. Stress-testlar nafaqat kredit riski, balki bozor riski, operatsion risk va likvidlilik riskini ham qamrab olishi lozim. Dinamik stress-test modellari banklarning javob choralarini va ikkinchi darajali ta’sirlarni hisobga olishi kerak.

Korporativ boshqaruv standartlarini xalqaro darajaga ko‘tarish bank xizmatlarini tartibga solishning muhim elementi hisoblanadi. OECD va Bazel qo‘mitasi tavsiyalariga asoslanib, direktorlar kengashi mustaqilligi, risk qo‘mitalari samaradorligi, ichki audit va nazorat tizimlari hamda mukofotlash siyosati bo‘yicha qat’iy talablar joriy etilishi kerak. Banklarning mulkchilik strukturasi shaffofligi,

---

<sup>2</sup> European Bank for Reconstruction and Development. Cybersecurity Resilience Programme [Matn]: dastur / EBRD Digital Hub. – 2021–2025. – PDF: <https://www.ebrd.com/home/what-we-do/focus-areas/digitalisation/cybersecurity-resilience-programme.html>

manfaatlar to‘qnashuvini boshqarish va aloqador tomonlar bilan operatsiyalarni nazorat qilish mexanizmlari kuchaytirilishi lozim.

Moliyaviy texnologiyalar va raqamli bank xizmatlarini tartibga solish zamonaviy yondashuvlarni talab qiladi. Singapur va Buyuk Britaniya tajribasiga asoslanib, “tartibga soluvchi qumdon” mexanizmlarini joriy etish, risk-proporsional tartibga solish yondashuvini qo‘llash va innovatsiyalarni qo‘llab-quvvatlash bilan birga iste’molchilar huquqlari va kiberxavfsizlikni ta’minlash kerak. Open banking standartlarini joriy etish, ma’lumotlar himoyasi bo’yicha qat’iy talablar o‘rnatish va raqamli to‘lov tizimlari uchun tegishli tartibga solish bazasini yaratish zarur.

Inqirozlarni boshqarish va rezolyutsiya mexanizmlarini rivojlantirish xalqaro tajribaning muhim saboqlaridan biridir. Bankni qayta tiklash va hal qilish bo’yicha ko‘rsatma tajribasiga asoslanib, banklarning tiklanish rejalarini tayyorlash, rezolyutsiya vakolatlari va vositalarini belgilash, omonatlarni sug‘urtalash tizimini takomillashtirish va tizimli muhim banklarni aniqlash hamda ularga qo‘shimcha talablar qo‘yish kerak. Kafolat mexanizmlarini joriy etish va rezolyutsiya fondi yaratish ham muhim qadamlar hisoblanadi.

Makroprudensial siyosat vositalarini kengaytirish tizimli risklarni boshqarishda xalqaro tajribaning asosiy yo‘nalishlaridan biridir. Aylanmasiz kapital buferi, tarmoq kapitaliga bo‘lgan talablar, kreditdan qiymatga va qarzdan daromadga nisbatlarini cheklash, tizimli ahamiyatga ega moliyaviy institutlar uchun qo‘shimcha talablar kabi vositalarni joriy etish kerak. Makroprudensial siyosatni koordinatsiya qilish uchun institutsional tuzilma yaratish va monetary siyosat bilan o‘zaro ta’sirni boshqarish mexanizmlarini ishlab chiqish zarur.

Xalqaro hamkorlikni kuchaytirish global moliyaviy integratsiya sharoitida muhim ahamiyatga ega. Nazorat kollejlari orqali chet el nazorat organlari bilan axborot almashish, qo‘shma inspeksiyalar o‘tkazish va inqiroz holatlarida koordinatsiyalashgan harakat qilish mexanizmlarini yaratish kerak. Xalqaro standartlar va eng yaxshi amaliyotlarni joriy etishda texnik yordam olish va tajriba almashish dasturlarida faol ishtirok etish muhim.

O‘zbekistonda xalqaro tajribani tatbiq etishda bir qator muammolar mavjud. Institutsional salohiyat cheklanganligi, kadrlar tayyorlash tizimining rivojlanmaganligi, ma’lumotlar sifati va analitik vositalarning yetarli emasligi asosiy to‘siqlar hisoblanadi. Bundan tashqari, huquqiy bazaning zamonaviy talablarga to‘liq mos kelmasligi, bozor infratuzilmasining rivojlanmaganligi va moliyaviy madaniyatning past darajasi ham jiddiy muammolar yaratadi.

Ushbu muammolarni hal qilish uchun kompleks yondashuv zarur. Birinchidan, Markaziy bank va boshqa tartibga soluvchi organlarning institutsional salohiyatini oshirish kerak. Bu kadrlar tayyorlash dasturlarini kengaytirish, xalqaro tajribani o‘rganish uchun mutaxassislar almashish dasturlarini tashkil etish va zamonaviy analitik vositalar hamda ma’lumotlar tizimlarini joriy etishni o‘z ichiga oladi. Ikkinchidan, huquqiy bazani xalqaro standartlarga moslashtirish zarur. Bu nafaqat qonunlar, balki qonunosti hujjatlar va ichki me’yoriy hujjatlarni ham yangilashni talab qiladi.



Texnologik infratuzilmani rivojlantirish xalqaro tajribani muvaffaqiyatli tatbiq etishning muhim sharti hisoblanadi. Zamonaviy IT tizimlar, ma'lumotlar ombori va analitik platformalar, real vaqt rejimida monitoring tizimlari va avtomatlashtirilgan hisobdorlik tizimlari joriy etilishi kerak. RegTech va SupTech yechimlaridan foydalanish tartibga solish jarayonlarining samaradorligini oshirish va xarajatlarni kamaytirish imkonini beradi.

Moliyaviy savodxonlik va madaniyatni oshirish uzoq muddatli strategiyaning muhim elementi bo'lishi kerak. Bank xodimlari, tartibga soluvchi organ mutaxassislari va keng jamoatchilik uchun ta'lim dasturlari tashkil etish, xalqaro standartlar va eng yaxshi amaliyotlar bo'yicha muntazam seminarlar o'tkazish hamda professional sertifikatlash tizimini joriy etish zarur.

Bosqichma-bosqich yondashuv xalqaro tajribani tatbiq etishning eng samarali usuli hisoblanadi. Dastlab eng muhim va tizim uchun kritik bo'lgan islohotlarni amalga oshirish, so'ngra murakkab va resurs talab qiladigan o'zgarishlarni kiritish kerak. Har bir bosqichda erishilgan natijalarni baholash va zarur tuzatishlar kiritish muhim. Pilot loyihalar orqali yangi yondashuvlarni sinab ko'rish va muvaffaqiyatli tajribalarni kengaytirish xatarlarni kamaytirish imkonini beradi.

Xalqaro moliya institutlari bilan hamkorlikni kuchaytirish O'zbekiston uchun katta imkoniyatlar yaratadi. XVJ, Jahon Banki, YeTTB va boshqa tashkilotlar bilan texnik hamkorlik dasturlari orqali ekspertiza olish, eng yaxshi amaliyotlarni o'rganish va moliyaviy qo'llab-quvvatlash olish mumkin. Jahon bankining Moliyaviy sektorni baholash dasturi (Financial Sector Assessment Program)da ishtirok etish va uning tavsiyalarini amalga oshirish bank tizimini xalqaro standartlarga moslashtirishda muhim qadam bo'ladi.<sup>3</sup>

Mintaqaviy hamkorlik va integratsiya ham muhim imkoniyatlar yaratadi. Markaziy Osiyo mamlakatlari o'rtasida tartibga solish amaliyotini uyg'unlashtirish, qo'shma nazorat mexanizmlarini yaratish va tajriba almashish dasturlarini tashkil etish mintaqaviy moliyaviy barqarorlikni oshirishga xizmat qiladi. Yevrosiyo iqtisodiy ittifoqi va boshqa mintaqaviy tashkilotlar doirasida moliyaviy integratsiya jarayonlarida faol ishtirok etish O'zbekiston bank tizimining raqobatbardoshligini oshiradi.

Innovatsion yondashuvlar va yangi texnologiyalardan foydalanish O'zbekistonga rivojlangan mamlakatlar tajribasini tezroq o'zlashtirish imkonini beradi. Mashinali o'qitish va sun'iy intellekt texnologiyalarini risk baholash va nazorat jarayonlarida qo'llash, blokcheyn texnologiyasini tartibga solish hisobdorligida foydalanish va katta ma'lumotlar analitikasini tizimli risklar monitoringida qo'llash samaradorlikni oshiradi.

Proporsional tartibga solish yondashuvi turli turdagi va o'lchamdagi banklar uchun moslashtirilgan talablar qo'yish imkonini beradi. Kichik banklar uchun soddalashtirilgan talablar, o'rta banklar uchun o'rtacha darajadagi talablar va yirik hamda tizimli muhim banklar uchun to'liq xalqaro standartlar qo'llash maqsadga

---

<sup>3</sup> Xalqaro valyuta jamg'armasining rasmiy veb saytidagi Moliyaviy sektorni baholash dasturi doirasida O'zbekiston uchun belgilangan ishchi rejasi: <https://www.imf.org/en/Publications/fssa>

muvoqif. Bu yondashuv tartibga solish yukini optimallashtirish va resurslarni samarali taqsimlash imkonini beradi.

Xulosa qilib aytganda, bank xizmatlarini ma'muriy-huquqiy tartibga solishda xalqaro tajriba O'zbekiston uchun qimmatli saboqlar va yo'l-yo'riqlar beradi. Bazel standartlari, rivojlangan mamlakatlar amaliyoti va xalqaro moliya institutlari tavsiyalari asosida O'zbekiston bank tizimini modernizatsiya qilish va xalqaro standartlarga moslashtirish mumkin. Biroq, bu jarayon mexanik ko'chirish emas, balki mahalliy sharoitlar va xususiyatlarni hisobga olgan holda ijodiy tatbiq etishni talab qiladi. Bosqichma-bosqich yondashuv, institutsional salohiyatni oshirish, xalqaro hamkorlikni kuchaytirish va innovatsion texnologiyalardan foydalanish orqali O'zbekiston zamonaviy va samarali bank tartibga solish tizimini yaratishi mumkin. Bu esa o'z navbatida moliyaviy barqarorlikni ta'minlash, iqtisodiy o'sishni qo'llab-quvvatlash va mamlakatning global moliyaviy tizimga muvaffaqiyatli integratsiyalashuviga xizmat qiladi. Xalqaro tajribaning tanqidiy tahlili va ijodiy tatbiqi O'zbekiston bank tizimining raqobatbardoshligini oshirish va XXI asr talablariga javob beradigan zamonaviy moliyaviy sektor yaratishning asosiy omili hisoblanadi.

#### **Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:**

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev raisligida 26-yanvar kuni O'zbekistonning 2022-2026-yillarga mo'ljallangan taraqqiyot strategiyasini belgilash hamda uni joriy yilda amalga oshirish masalalari muhokamasi yuzasidan videoselektor yig'ilishida so'zlagan nutqi. <https://president.uz/oz/lists/view/4942>
2. Basel Committee on Banking Supervision. International Regulatory Framework for Banks (Basel III). Bank for International Settlements, 2011 (rev. 2017). <https://www.bis.org/bcbs/basel3.htm>
3. European Bank for Reconstruction and Development. Cybersecurity Resilience Programme: dastur / EBRD Digital Hub. – 2021–2025. – PDF: <https://www.ebrd.com/home/what-we-do/focus-areas/digitalisation/cybersecurity-resilience-programme.html>
4. Network-Based prediction of financial cross-sector risk spillover in China: A deep learning approach The North American Journal of Economics and Finance. May 2024 Pan Tang, Wei Xu, Haosen Wang
5. European Bank for Reconstruction and Development. Cybersecurity Resilience Programme [Matn]: dastur / EBRD Digital Hub. – 2021–2025. – PDF: <https://www.ebrd.com/home/what-we-do/focus-areas/digitalisation/cybersecurity-resilience-programme.html>
6. Xalqaro valyuta jamg'armasining rasmiy veb saytidagi Moliyaviy sektorni baholash dasturi doirasida O'zbekiston uchun belgilangan ishchi rejasi: <https://www.imf.org/en/Publications/fssa>
7. J.N.Nematov. O'zbekiston Respublikasida ma'muriy tartib-taomillarning huquqiy asoslarini takomillashtirish (qiyosiy-huquqiy tahlil): yur. fan. doktori (DSc) – Toshkent shahri: O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi, 2019. - 286 b.
8. D.A Zetzsche, W.A Birdthistle, D.W Arner and R.P Buckley. Digital Finance Platforms: Towards a New Regulatory Paradigm: University of Pennsylvania, Journal of Business Law. 2020. – 339 p.